

Autoriõigusega seotud info bibliokirjetes – MARC542

MARC 542

542 VÄLJAANDE AUTORIÕIGUSTEGA SEOTUD INFO (K)

[Sisukord](#)

Väljale märgitakse teose autoriõigusega seotud info.

Eialgu täidab välja RR märkides väljale vaid vabakasutusega (i.k. *Public Domain Mark*) seotud staatuse või orbteosed (i.k. Orphan Works), mis on teatavaks saanud hoolika otsingu tulemusel.

542 VÄLJAANDE AUTORIÕIGUSTEGA SEOTUD INFO (K)

[Sisukord](#)

Väljale märgitakse teose autoriõigusega seotud info.

Täidab autoriõiguse spetsialist või vastav töötaja.

Märgitakse järgmised autoriõiguslikud staatused:

vabakasutus (i.k. *Public Domain Mark*)

orbteos (i.k. *Orphan Work*)

osaline orbteos (i.k. *Partially Orphan*)

kaubanduskäibest väljas olev teos (i.k. *Out-of-Commerce Work*)

Autoriõigused kehtivad **autori eluajal ja 70 aastat peale autori surma.**

Tähtaja kulgemine algab autori surma-aastale järgneva aasta 1. jaanuarist või teose õiguspärasele avalikustamisele või loomisele **järgneva aasta 1. jaanuarist.**

Autoriõigus teosele, mille on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega, kehtib teisi autoreid üleelanud ühise autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma. Ehk et autoriõigus teosele lõppeb, kui **viimase elusolnud autori surmast on möödas 70 aastat.**

Autoriõigus teosele, mis on **avalikustatud anonüümselt või pseudonüümi all, kehtib 70 aastat** pärast selle teose õiguspärasest avalikustamist. Kui selle tähtaja jooksul teose autor teeb üldsusele teatavaks oma kodanikunime või teose autorsuse seostamine teose loonud isikuga ei tekita enam kahtlusi, siis kohaldatakse üldist autoriõiguse kehtivuse tähtaga, s.t eluiga+70 aastat peale autori surma.

PERIOODIKA

Autoriõigus kollektiivsele teosele kehtib 70 aastat pärast selle teose õiguspärast avalikustamist.

KÖITED, OSAD, JAOD

kehtib autoriõigus igale osale 70 aastat pärast selle osa õiguspärast avalikustamist.

PILDIMATERJAL

Plakatid, postkaardid, kalendrid, kaardid jmt - teostele kehtib üldine autoriõiguse kehtivuse tähtaeg. Autorid - kunstnik, kujundaja, illustraator, fotograaf, kartograaf - eluiga+70 aastat peale surma.

Kui kirjastust enam ei eksisteeri või olemasoleval kirjastusel puuduvad tõendid selle kohta, et neile kuulusid kõik autori varalised õigused, tuleb arvestada et autorite autorõigused kehtivad kuni nende lõppemiseni

Vabakasutus

2024 aasta vabakasutuse kogum:

1. Kuni 1900 ilmunud teosed võib vabakasutusse märgistada.
2. 1901-1953 ilmunud teosed - kõik kirjetes märgitud autorid surnud aastaks 1953 + nende teoste ilmumisaasta saab kõige rohkem olla 1953
3. 1901-194? - ilmunud teoste autorid surnud aastaks 1953

Loendist võib välistada kohe need, mis on juba vabakasutuses ehk siis 542 väljal on vabakasutusmärke juba olemas.

Arvestame SIERRA kirjetes märgitud autoreid.

Orbteosed (AutÕS §27²-27⁸)

Orbteos – teos, mis **on autoriõigusega kaitstud**, kuid mille õiguste omajat ei ole tuvastatud või kui on tuvastatud, siis ei ole teda leitud raamatukogu poolt läbi viidud hoolika otsingu tulemusena. Pärast raamatukogu poolt tehtud hoolika otsingu protseduuri, saab töötaja teose kohta teha märke, et tegemist on orbteosega, laadida EUIPO andmebaasi ja peale Patendiameti heakskiitu võib teose avada digitaalarhiivis lugemiseks. Kui teosel on mitu autorit ja mõni neist on teada ja mõni mitte, või ei ole leitud, siis teose võib kättesaadavaks teha vaid juhul kui leitud õiguste omajad on andnud nõusoleku teose sellisel viisil kasutamiseks.

Muud kasutusviisid: alla-laadimine, printimine, teksti jagamine – ei ole lubatud. Orbteos on raamat, ajakiri, ajaleht või muu kirjutisena avaldatud teos. Audiovisuaalne teos või fonogramm, samuti ka teos, mis sisaldub neis kahes ning on nende lahutamatuks osaks.

Orbteoseks **ei saa tunnistada** fotot, kunstiteost ja arhitektuuriteost.

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/156899>

Kaubanduskäibest väljas olevad teosed (AutÕS §57²-57⁷)

Juhul kui puudub autorite varalisi õigusi esindav kollektiivse esindamise organisatsioon, siis võimaldab seadusest tulenev erand kultuuripärandi asutustel autoritelt luba küsimata ja tasu maksmata teoseid digiteerida ja avada on-lines lugemiseks (*mitte aga alla-laadimiseks ega ka levitamiseks*) järgmistel tingimustel:

1. Teosed, mis on antud välja 50 aastat tagasi ja varem ning ei ole enam kaubanduskäibes (mõistlik otsing kirjastuste kodulehed, raamatupoodide veebilehed, lihtne neti-otsing; ei arvestata järelturul olevaid üksikuid eksemplare)
2. Jadaväljaanded, mis on antud välja 20 aastat tagasi ja varem ning ei ole enam kaubanduskäibes. Jadaväljaanne on määramata lõpuga pidevväljaanne, mis ilmub järgnevate eraldi numbrite või osadena, mis tavaliselt kannavad järjenumbrit, või muu jadaselt ilmuv väljaanne.
3. Pisitrükis, mis on loodud 5 aastat tagasi või varem ja ei ole enam kaubanduskäibes. Pisitrükis on vähese teatmelise sisu ja teksti mahuga või ühekordse sündmusega seoses avaldatud ja lühiajalise tähtsusega väljaanne.

EUIPO

<https://euipo.europa.eu/out-of-commerce/#/>

MARC 542

Alamväljad

|d autoriõiguste omaja / copyright holder (K)
(võib olla nii isik kui organisatsioon; nimi esitatakse pärijärjestuses)

- **MARC 260 „Ilmumisandmed“ sh autoriõigused?**

|L autoriõiguse staatus / copyright status (MK) -
NB! alamvälja tähistamiseks kasutada kirjes ikka väiketähte!

|n märkused / notes (K)

|o staatuse määramise kuupäev / research date (MK)
(kuupäev, millal andmed autoriõiguse staatuse kohta sisestati; kuupäev esitatakse kujul YYYYMMDD)

|q staatuse märkinud asutuse kood (nt. ErRR)

|u URI

MARC 542

Alamvälja |I täitmisel kasutatakse üksnes standardseid sõnastusi, nagu:

- Vabakasutus
- Autoriõiguste kaitse tähtaeg 31.12....
- Orbteos
- Osaline orbteos

Alamvälja |I täitmisel kasutatakse üksnes standardseid sõnastusi, nagu:

- Vabakasutus
- Orbteos
- Osaline orbteos
- Kaubanduskäibest väljas olev teos

MARC 542

Alamvälja |u täitmisel kasutatakse üksnes standardseid litsentse:

- Vabakasutuses väljaannetele määrata:
<https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/>
- Orbteostele määrata
<https://rightsstatements.org/page/InC-OW-EU/1.0/?language=et>
- Osaliste orbteostele määrata
<https://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=et>
- Kaubanduskäibest väljas olevatele teostele määrata
<https://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=et>

Näited

Vabakasutus https://www.ester.ee/record=b1439960*est

542 |IVabakasutus|qErRR|o20170131|u<https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/deed.et>

Orbteos https://www.ester.ee/record=b1130372*est

542 |IOrbteos|qErRR|o20200217|u<https://rightsstatements.org/page/InC-OW-EU/1.0/?language=et>

Osaline orbteos https://www.ester.ee/record=b1155074*est

542 |IOsaline orbteos|qErRR|o20180517|
u<https://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=et>

Kaubanduskäibest väljas olev teos https://www.ester.ee/record=b1203090*est

Praegu sellel 542 välja polegi, aga võiks siis olla:

542 |IKaubanduskäibest väljas olev

teos|qErRR|o20231101|u<https://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=et>

907 9 OOCWP 2023-11 RR

Creative Commons - MARC 540?

- **CC BY**

Autorile viidates, mis tahes eesmärgil, ka äriiselt.

- **CC BY-SA**

Autorile viidates ning tulemuse levitamine sama litsentsiga.

- **CC BY-NC**

Autorile viidates välja arvatud äriiselt eesmärgil.

- **CC BY-NC-SA**

Autorile viidates välja arvatud äriiselt eesmärgil ning tulemuse levitamine samadel tingimustel.

- **CC BY-NC-ND**

Autorile viidates, mitteäriiline eesmärk, tuletatud teoste keeld

- **CC0**

Kõigist õigustest loobumine

Public Domain

Aitäh kuulamast!